

Zveznost preslikave

Preslikava $f:(M_1,d_1)\rightarrow(M_2,d_2)$ je zvezna v točki a , če $\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall x \in M_1: d_1(x,a) < \delta \Rightarrow d_2(f(x),f(a)) < \varepsilon$

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0: f(B(a,\delta)) \subseteq B(f(a),\varepsilon)$$

Preslikava je **zvezna**, če je zvezna v vsaki točki. Preslikava f je zvezna v točki $a \in M_1 \Leftrightarrow$ za vsako zaporedje a_n v M_1 , ki konvergira proti a , konvergira $f(a_n)$ proti $f(a)$.

Enakomerna zveznost preslikave

Preslikava $f:(M_1,d_1)\rightarrow(M_2,d_2)$ je enakomerno zvezna, če

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \ \forall x,y \in M_1: d_1(x,y) < \delta \Rightarrow d_2(f(x),f(y)) < \varepsilon$$

Vsaka enakomerno zvezna preslikava je zvezna, obratno pa je res samo če je (M_1,d_1) kompakten.

Skrčitev

Preslikava $f:(M,d)\rightarrow(M,d)$ je **skrščitev**, če

$$d(f(x),f(y)) \leq qd(x,y) \quad \text{za nek } q \in [0,1)$$

Banachovo načelo

Naj bo (M,d) poln in $f:M\rightarrow M$ skrščitev. Potem obstaja natanko en $x_0 \in M$ za katerega je $f(x_0)=x_0$.

Funkcije dveh spremenlivk

Naj bo $f:\mathbb{R}^2\rightarrow\mathbb{R}$ funkcija in $(a,b)\in\mathbb{R}^{\mathbb{R}}$

- Limita** $A=\lim_{(x,y)\rightarrow(a,b)}f(x,y)$, če velja

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \ \forall (x,y) \in \mathbb{R}^2: \\ 0 < \sqrt{(x-a)^2+(y-b)^2} < \delta \Rightarrow |f(x,y)-A| < \varepsilon$$

- Funkcija je **zvezna** v točki (a,b) , če

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \ \forall (x,y) \in \mathbb{R}^2: \\ 0 < \sqrt{(x-a)^2+(y-b)^2} < \delta \Rightarrow |f(x,y)-f(a,b)| < \varepsilon$$

- Če je f zvezna v točki (a,b) , je

$$\lim_{(x,y)\rightarrow(a,b)}f(x,y)=f(a,b)$$

Smerni odvod

$$\frac{\partial f}{\partial \vec{s}}(x,y)=\lim_{t\rightarrow 0}\frac{f((x,y)+t\vec{s})}{t}=\nabla f\vec{s}$$

Gradient:

$$\nabla f=(\frac{\partial f}{\partial x},\frac{\partial f}{\partial y})$$

Parcialni odvod

$$f_x=\frac{\partial f}{\partial x}(a,b)=\lim_{t\rightarrow 0}\frac{f(a+h,b)-f(a,b)}{h}$$

$$f_y=\frac{\partial f}{\partial y}(a,b)=\lim_{t\rightarrow 0}\frac{f(a,b+h)-f(a,b)}{h}$$

Če sta $\frac{\partial^2 f}{\partial xy}$ in $\frac{\partial^2 f}{\partial yx}$ zvezna, sta enaka.

Diferenciabilnost

Funkcija f je diferenciabilna, če obstajata konstanti $A,B\in\mathbb{R}$, da je

$$\lim_{(h,k)\rightarrow(0,0)}\frac{f(a+h,b+k)-f(a,b)-Ah-Bk}{\sqrt{h^2+k^2}}=0$$

- Če je f diferenciabilna v (a,b) , je

$$A=\frac{\partial f}{\partial x}(a,b) \quad B=\frac{\partial f}{\partial y}(a,b)$$

- Če je f parcialno odvedljiva v (a,b) in sta parcialna odvoda zvezna v (a,b) , je f diferenciabilna v (a,b) .

Taylorjeva formula

Taylorjev razvoj funkcije f okoli točke (a,b)

$$\begin{aligned} f(x,y)=&f(a,b)+\frac{\partial f}{\partial x}(a,b)(x-a)+\frac{\partial f}{\partial y}(a,b)(y-b)+\\ &+\frac{1}{2!}\left(\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(a,b)(x-a)^2+\frac{\partial^2 f}{\partial xy}(a,b)(x-a)(y-b)+\frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(a,b)(y-b)^2\right)\\ &\cdots+\frac{1}{n!}\sum_{k=0}^n\binom{n}{n-k}\frac{\partial^n f}{\partial x^{n-k}\partial y^k}(a,b)(x-a)^{n-k}(y-b)^k+\ldots \end{aligned}$$

Lokalni ekstremi

Kandidati za lokalne ekstreme so točke (a,b) v katerih je

$$f_x(a,b)=\frac{\partial f}{\partial x}(a,b)=0 \quad \text{in} \quad f_y(a,b)=\frac{\partial f}{\partial y}(a,b)=0$$

Hessejeva matrika

$$H(a,b)=\begin{bmatrix} f_{xx}(a,b) & f_{xy}(a,b) \\ f_{xy}(a,b) & f_{yy}(a,b) \end{bmatrix}$$

- $\det H(a,b)>0$

$$\begin{aligned} -\ f_{xx}(a,b)>0 &\rightsquigarrow \textbf{lokalni minimum} \\ -\ f_{xx}(a,b)<0 &\rightsquigarrow \textbf{lokalni maksimum} \end{aligned}$$

- $\det H(a,b)=0 \rightsquigarrow$ *ne vemo kaj je to*
- $\det H(a,b)<0 \rightsquigarrow$ *to ni lokalni ekstrem, ampak sedlo*

Preslikave $F:\mathbb{R}^n\rightarrow\mathbb{R}^m$

$$F(x_1,...,x_n)=\begin{bmatrix} f_1(x_1,...,x_n) \\ \vdots \\ f_m(x_1,...,x_n) \end{bmatrix}$$

Odvod preslikave F v točki $x=(x_1,...,x_n)$ je takšna $n\times m$ matrika A , da velja

$$\lim_{h\rightarrow 0}\frac{|F(x+h)-F(x)-Ah|}{|h|}=0$$

Matriko A imenujemo **Jacobijeva matrika**

$$DF(x)=\begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1} & \cdots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n} \\ \vdots & & \vdots \\ \frac{\partial f_m}{\partial x_1} & \cdots & \frac{\partial f_m}{\partial x_n} \end{bmatrix}$$

Odvod kompozituma

$$D(G\circ F)(x)=DG(F(x))DF(x)$$

Približna vrednost preslikave

$F:\mathbb{R}^n\rightarrow\mathbb{R}^m$, $h\in\mathbb{R}^n:|h|\cong 0$

$$F(x+h)\cong F(x)+DF(x)h$$

Izrek o inverzni preslikavi

Naj bo $f:\mathbb{R}^n\rightarrow\mathbb{R}^n$ z lastnostijo, da je $DF(a)$ obrnljiva matrika. Potem lokalno (okoli $f(a)$) obstaja inverz preslikave f in velja

$$F(f^{-1})(f(a))=Df(a)^{-1}$$

Izrek o implicitni preslikavi

Naj bo $f:\mathbb{R}^n\rightarrow\mathbb{R}^m$ gladka preslikava z lastnostijo, da je $f(a,b)=0$ in da je $D_yf(a,b)$ obrnljiva. Potem lokalno (okoli b) obstaja gladka preslikava $g:\mathbb{R}^n\rightarrow\mathbb{R}^m$, da je $g(a)=b$ in

$$\forall x:f(x,g(x))=0$$

dodatno velja

$$Dg(a)=-D_yf(a,b)^{-1}D_xf(a,b)$$

Vezani ekstremi

Iščemo ekstreme funkcije $f(x,y)$ pri pogoju $g(x,y)=0$. Potreben pogoj za ekstrem je, da je gradient funkcije f vzporeden gradientu funkcije g . Ta pogoj lahko izrazimo tudi z:

$$F(x,y,\lambda)=f(x,y)-\lambda g(x,y)$$

in izračunamo lokalne ekstreme funkcije F . Če imamo več pogojev, dodamo λ_i

Diferencialne enačbe

Ločljive spremenljivke

$$g(y)y'=f(x)$$

Upoštevamo, da je $y'=\frac{dy}{dx}$. Enačbo pomnožimop z dx in integriramo obe strani enačbe.

Homogena diferencialna enačba

$$y'=f(\frac{y}{x})$$

Uvedemo novo spremenljivko $v(x)=\frac{y}{x}\Rightarrow y=xv\Rightarrow y'=xv'+v$, vstavimo v začetno enačbo in dobimo

$$xv'v=f(x)\Rightarrow \frac{v'}{f(v)-v}=\frac{1}{x}$$

Linearna diferencialna enačba

$$p(x)y'+q(x)y=r(x)$$

Najprej rešimo *homogeni del* ($r(x)=0$)

$$py'+qy=0\Rightarrow y=De^{P(x)}; P(x)=-\int\frac{q}{p}dx$$

D postane funkcija odvisna od x (*variacija konstante*). Zgornjo enačbo odvajomo in dobimo y' .

$$y'=D'e^P-\frac{q}{p}De^P$$

y in y' vstavimo v prvotno enačbo in iz nje izrazimo D' , D dobimo z integriranjem.

Bernoullijeva diferencialna enačba

$$p(x)y'+q(x)y=r(x)\alpha$$

Če je $\alpha=0$, je enačba linearna. Če je $\alpha=1$ ima ločljive spremenljivke. Sicer, enačbo prevedemo na linearno. Enačbo delimo z y^α in uvedemo novo funkcijo $z=y^{1-\alpha}\Rightarrow z'=(1-\alpha)y'y^{-\alpha}$. Dobimo linearno enačbo:

$$\frac{1}{1-\alpha}pz'+qz=r$$

Eksaktne diferencialne enačbe

$$P(x,y)dx+Q(x,y)dy=0 \quad \text{ali} \quad P+Qy'=0$$

Naj bo rešitev enačbe $u(x,y)=C$.

Če je $P_y=Q_x$, obstaja funkcija u , da je $\nabla u=(P,Q)\Rightarrow u_x=P$, $u_y=Q$.

Izračunamo u tako da u_x integriramo po x (namesto konstante pristejemo funkcijo f(y)). Nato pravkar izračunani u odvajamo po y in ga enačimo z u_y = Q. Izrazimo f' in z integriranjem dobimo f.

Če $P_y\neq Q_x$, obstaja integrajoči množitelj μ , da je $(\mu P)_y=(\mu Q)_x$

Homegena linearna dif. enačba 2. reda

$$y''+p(x)y'+q(x)y=0$$

Naj bo $y_1(x)$ dana rešitev enačbe. Drugo linearno neodvisno rešitev $y_2(x)$ dobimo kot rešitev

$$y_1y_2'-y_1'y_2=W(x) \quad W(x)=e^{-\int p(x)dx}$$

Nehomogena linearna dif. enačba 2. reda

$$y''+p(x)y'+q(x)y=r(x)$$

Naj bosta y_1,y_2 linearno neodvisni rešitvi homogene enačbe ($r(x)=0$). Partikularno rešitev dobimo z nastavkom:

$$y_p=C_1(x)y_1+C_2(x)y_2$$

kjer funkciji C_1,C_2 zadoščata

$$C_1'y_1+C_2'y_2=0 \quad C_1'y_1'+C_2'y_2'=r(x)$$

Linearna dif. enačba 2. reda s konstantnimi koeficienti

$$y''+py'+qy=r(x)$$

Kjer sta $p,r\in\mathbb{R}$.

Najprej rešimo homogeni del. V zgornjo enačbo vstavimo $y=e^{\lambda x}$ in dobimo karakteristični polinom:

$$\lambda^2+p\lambda+q=0$$

- Če je $\lambda_1,\lambda_2\in\mathbb{R}$, je splošna rešitev oblike

$$y=C_1e^{\lambda_1x}+C_2e^{\lambda_2x}$$

- Če je $\lambda_1,\lambda_2\in\mathbb{C}$, je splošna rešitev oblike

$$\lambda_1=a+bi \quad \lambda_2=a-bi$$

$$y=C_1e^{ax}\cos bx+C_2e^{ax}\sin ax$$

Linearna dif. enačba 2. reda s konstantnimi koeficienti in posebno vrsto nehomogenosti

$$y''+py'+qy=P(x)e^{\lambda x}$$

kjer so $p,q,\lambda\in\mathbb{R}$, $P(x)$ pa polinom.

Partikularno rešitev določimo z nastavkom

$$y_p=Q(x)x^ke^{\lambda x}$$

Kjer je $Q(x)$ polinom iste stopnje kot P , k pa pove večkratnost ničle karakterističnega polinoma.